

Àrea 1 CDD. Compromís professional

Pla d'ús responsable i segur d'internet en el centre

Pla d'ús responsable i segur d'Internet en el centre

Dirigit a:

Centres i professorat.

Objectiu:

Elaboració d'un pla d'ús responsable i segur d'internet.

Descripció del recurs:

Aquest és un document amb orientacions per desenvolupar un pla de ciberconvivència al teu centre. Recull la definició del terme, els agents implicats i una proposta d'actuacions per dur-lo a terme, a més d'informació d'ampliació i altres recursos de suport.

Pla d'ús responsable i segur d'internet en el centre

1. Introducció	3
2. Qui són els responsables de la ciberconvivència	4
3. Què entenem per ciberconvivència?	4
4. On puc trobar orientacions per al meu pla?	5
5. Exemple per a dur a terme actuacions en el centre amb alumnat	6
6. Més informació i recursos	9
7. Per ampliar	9

Pla d'ús responsable i segur d'Internet en el centre

1. Introducció

L'ús responsable i segur d'Internet és una problemàtica multidisciplinària, per tant, necessitareu conformar un equip de treball amb membres de tots els àmbits del centre.

No partim de zero, pel que fa a la ciberconvivència, en l'àmbit de l'educació ja estem familiaritzats amb el concepte de la convivència escolar. Per exemple, en parlar sobre la prevenció o reacció davant problemes com l'assetjament o *bullying*, ja n'hi haurà equips de persones treballant en aquest sentit. Per tant, es pot aprofitar tot el treball previ fet i integrar-lo en aquest pla.

La generalització de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en el dia a dia de l'alumnat, ha portat amb si oportunitats però també ha ampliat la perspectiva de les problemàtiques de convivència. Ara, o bé s'originen en Internet, o bé s'inicien en persona, però s'estenen fàcil i ràpidament a l'àmbit digital. A més, poden presentar altres repercussions a causa de les característiques de la comunicació a través d'Internet (la immediatesa, viralitat, desinhibició, sensació d'anonimat, etc.).

Convé a més tindre en compte les novetats de la normativa en aquest context, fonamentalment amb el desenvolupament de la figura de la persona coordinadora de benestar i protecció en els centres educatius, partint de la legislació educativa, i amb major concreció en la de **protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència**.

Per tant, necessitem:

1. Un equip de persones que impulse i faça seguiment del pla.
2. Un document que arreplegue el treball fet i el que planifiquem, temporalitzat, amb els seus propis objectius, actuacions, recursos i responsables.
3. Tenir com a referent la legislació educativa vigent.

2. Qui són els responsables de la ciberconvivència

És important prendre consciència que, igual que en la convivència escolar, la ciberconvivència no és només tasca de l'equip directiu o de la persona coordinadora de convivència. **Cada docent** és un/a model a seguir per al seu alumnat. La seua implicació és fonamental per a generar dinàmiques positives i respectuoses dins de l'aula, i també en la seua comunicació a través d'Internet. Per altra banda, comptar amb el suport de les **famílies** és molt important, ja que són els tutors i responsables dels menors.

De la mateixa manera, la **detecció precoç** de possibles conflictes ajuda a resoldre'ls més ràpidament, evitant que s'agreugen innecessàriament. I això és independent que s'hagen originat en la classe, al pati, o en Internet. Si afecten el nostre alumnat, també ens afecten juntament amb ells i elles a l'aula.

Això no significa que estiguem sols davant la promoció de la ciberconvivència, o la gestió d'un conflicte. Sempre comptarem amb el suport dels nostres companys i companyes, les persones coordinadores de convivència, els serveis de convivència de les administracions educatives, i fins i tot podem comptar amb serveis com **La teua Ajuda en Ciberseguretat de INCIBE** a través del telèfon **017**, WhatsApp (**900 116 117**) o Telegram (**@INCIBE017**).

3. Què entenem per ciberconvivència?

En un sentit ampli, pensem en la relació de l'ús de les TIC amb la convivència escolar, valorant tant la seua influència en positiu en:

- Les relacions entre estudiants.
- Noves vies de comunicació, especialment per a persones amb necessitats específiques.
- El benestar de l'alumnat.
- Les relacions amb el personal docent.
- La implicació de les famílies.
- El respecte i la comunicació assertiva en línia.

Com també els seus riscos associats:

- Violència puntual en línia (humiliacions, burles, amenaces, xantatges, etc.).

- Discriminació i aïllament en línia, discursos d'odi, ciberassetjament, etc.
- Difusió no consentida d'informació privada, de continguts sexuals o nocius.
- Contactes enganyosos de caràcter sexual (grooming, abús i explotació en línia).
- Comunitats perilloses (anorèxia, bulímia, violència, autolesió, etc.)

4. On puc trobar orientacions per al meu pla?

L'**Observatori Estatal de la Convivència Escolar** ha aprovat les següents recomanacions:

- **[Recomanacions per a treballar la ciberconvivència en els centres educatius.](#)**

Al costat de cada recomanació, s'indiquen una sèrie d'idees pràctiques per a l'aplicació en el centre educatiu, i es faciliten enllaços per a ampliar la informació, amb recursos de suport.

El document s'estructura en nou blocs:

- 1. Marc normatiu del centre.**
Més enllà de requisits legals, incloure aspectes relacionats amb Internet i la ciberconvivència per a orientar l'acció educadora i millorar el clima de centre.
- 2. Iniciatives en l'àmbit de la gestió del centre i de la convivència.**
Els equips directius i la coordinació de convivència i benestar poden impulsar iniciatives de suport a la ciberconvivència escolar.
- 3. Iniciatives en relació amb el personal del centre educatiu.**
El paper clau dels equips docents, d'acció tutorial, d'administració i serveis, per a la millora de la ciberconvivència escolar.
- 4. Iniciatives en relació amb l'alumnat.**
Xiquets, xiquetes i adolescents són els autèntics protagonistes de la convivència i ciberconvivència escolar. La diversitat de l'alumnat és una font d'enriquiment, respecte i valoració positiva de les diferències.
- 5. Iniciatives en relació amb les famílies.**
La col·laboració entre família i escola és essencial per a alinear la tasca educativa, compartir informació i inquietuds, i fer costat a l'alumnat.

6. Formació per a la ciberconvivència.

La formació d'alumnat i professorat és fonamental per a la millora de la ciberconvivència escolar.

7. Iniciatives per a la detecció de possibles conflictes.

Una de les claus per a la bona gestió dels conflictes és detectar-los amb l'antelació més gran possible

8. Intervenció en situacions conflictives.

Quan sorgeix un conflicte de ciberconvivència escolar s'ha de tractar de la millor manera possible per a reconduir-ho, solucionar-ho i evitar nous conflictes relacionats.

9. Les administracions educatives i locals.

La convivència i ciberconvivència en l'entorn educatiu ha de ser impulsada des de les administracions educatives i locals

5. Exemple per a dur a terme actuacions en el centre amb alumnat

Agafarem un cas real per aquest exemple. Al Centre s'ha detectat que el nostre alumnat està fent un mal ús de les xarxes socials, en concret estan utilitzant Whatsapp per assetjar una alumna i algun membre està compartint contingut pornogràfic. Caldria fer actuacions amb l'alumnat com les que proposem a continuació i complementar-les amb actuacions amb els seus tutors legals. En aquest exemple tractarem les actuacions possibles amb l'alumnat.

Comencem marcant-nos un objectiu, per exemple: Millorar l'ús responsable i segur d'internet per disminuir els conflictes generats pel mal ús de les xarxes socials.

Actuacions:

1. Creació i difusió de recomanacions de netiqueta en l'ús segur i responsable a internet entre l'alumnat. Com per exemple:
  - 1.1. Posar en les classes o zones de pas un resum visual de protocols (persones amb les quals contactar, com actuar...), i telèfons d'ajuda, valorant la utilització de la lectura fàcil o pictogrames, a fi que tot l'alumnat, també els de grups amb el risc de vulnerabilitat, puguin accedir a aqueixa informació.
  - 1.2. Posar a les aules o zones de pas, cartells de sensibilització sobre competències per a la Ciberconvivència, i prevenció de problemes.

- 1.3. Incloure en l'agenda escolar una fitxa amb aspectes pràctics sobre Ciberconvivència, protocols i contactes de línies d'ajuda.
2. Realització de xerrades a través d'experts en què es tracte els perills d'un mal ús d'internet, xarxes socials.
  - 2.1. Informa't per a sol·licitar un programa de sensibilització i formació en Ciberconvivència, bé de l'administració educativa o extern. Per exemple del Pla Director de la teua zona o de l'INCIBE.
  - 2.2. També pots promoure el diàleg en l'equip docent per a integrar formació en competències digitals de manera transversal.
3. Incentivació de l'esperit crític de l'alumnat davant la informació que troba a internet, l'ús de fonts fiables a internet.
  - 3.1. Si el teu centre ja té en marxa un programa de participació activa de l'alumnat, assegura't que inclou aspectes en línia.
  - 3.2. Si no és així, valora la posada en marxa d'un programa d'aquest tipus, incloent-hi aspectes de Ciberconvivència.
  - 3.3. Implica l'alumnat en la revisió i millora del Pla de Convivència i els protocols del centre mitjançant el diàleg a l'aula i amb representants entre grups.

Responsables. Equip directiu i equip impulsor amb ajuda de l'assessoria del CEFIRE (nosaltres).

Temporització. La més adient per a cada actuació.

Indicadors i evidències. Els productes resultants de cada actuació: cartells, avisos visuals, fitxes, etc.

Grau de consecució. Aconseguit / Parcialment aconseguit / no aconseguit.

Recomanem utilitzar aquesta plantilla per organitzar cada actuació.

OBJECTIU						
OBJECTIU	1	Millorar l'ús responsable i segur d'internet per disminuir els conflictes generats pel mal ús de les xarxes socials.	Prioritat	Alta		
ACTUACIONS			Recursos	Responsables	Temporització	Seguiment
1.1	Creació i difusió de recomanacions de netiqueta en l'ús segur i responsable a internet entre l'alumnat.		Projector, Ordinador, Internet	Equip directiu i Equip impulsor	Curs 2022-2023	
1.2	Incentivació de l'esperit crític de l'alumnat davant la informació que troba a internet l'ús de fonts fiables a internet		Ordinador, internet, programari captura de pantalla i creació de vídeo	Equip impulsor i Coordinació TIC	Curs 2023-2024	
AVALUACIÓ						
Indicador 1	S'han donat a conèixer els canals d'informació del centre i s'ha fet difusió de les píndoles informatives			Instrument	Enquestes	
				Implementació	Tot el curs	
				Evidències	Fotografies de les xerrades, materials generats	
Grau d'assoliment			No assolit / Parcialment assolit / Assolit			

6. Més informació i recursos

- [La teua Ajuda en Ciberseguretat d'INCIBE](#). Pàgina d'INCIBE sobre el seu servei de Línia d'Ajuda, gratuït i confidencial, sobre ciberseguretat i ús segur i responsable, incloent-hi material per a la difusió.
- [Ciberassetjament escolar: no compartisc](#), no m'agrada. Cartell d'informació i sensibilització sobre el ciberassetjament, d'Internet Segura for Kids (IS4K) d'INCIBE.
- [Sexting, joves amb respecte](#). Bloc dins de la campanya sobre sexting d'Internet Segura for Kids (IS4K) d'INCIBE, amb diferents recursos visuals per a la sensibilització i conscienciació.
- [No li controles](#). Cartell d'Internet Segura for Kids (IS4K) d'INCIBE, per a la sensibilització i conscienciació sobre el cibercontrol.
- [Com actuar adequadament davant trols i haters en Internet](#). Infografia d'Internet Segura for Kids (IS4K) d'INCIBE, per a la sensibilització i conscienciació sobre el fenomen dels trols i haters en la Xarxa.
- [Promovent ciberseguretat des de la família i l'escola](#). Campanya d'Internet Segura for Kids (IS4K) d'INCIBE, amb diferents infografies de sensibilització i conscienciació.

7. Per ampliar

- [REICO](#). Repositori de recursos web per a la igualtat i la convivència.
- Curs d'autoformació en Aules [Ciberconvivència i ús responsable d'Internet](#).
- [CSIRT-CV](#) és el Centre de Seguretat TIC de la Comunitat Valenciana. Naix al juny de l'any 2007, com una aposta de la Generalitat de la Comunitat Valenciana per la seguretat en la xarxa.
- [La teua Ajuda en Ciberseguretat](#) és el servei nacional, gratuït i confidencial que INCIBE posa a la disposició dels usuaris d'Internet i la tecnologia amb l'objectiu d'ajudar-los a resoldre els problemes de ciberseguretat que puguen sorgir en el seu dia a dia. Està dirigit als ciutadans (usuaris d'Internet en general); empreses i professionals que utilitzen Internet i les noves tecnologies en l'acompliment de la seua activitat i han de protegir els seus actius i el seu negoci; i menors i el seu entorn (pares, educadors i professionals que treballen en l'àmbit del menor o la protecció en línia lligada a aquest públic). El servei és atès per un equip multidisciplinari d'experts, a través de les diferents opcions de contacte, que ofereixen assessorament tècnic, psicosocial i legal, en horari de 8 del matí a 11 de la nit, els 365 dies de l'any.

- [Internet Segura for Kids \(IS4K\)](#) és el Centre de Seguretat en Internet per a menors d'edat a Espanya i té per objectiu la promoció de l'ús segur i responsable d'Internet i les noves tecnologies entre els xiquets i adolescents. IS4K està liderat i coordinat per la SESIAD (Secretaria d'Estat per a la Societat de la Informació i Agenda Digital), amb el suport de Red.es, i executa els seus serveis a través de l'INCIBE (Institut Nacional de Ciberseguretat), en col·laboració amb altres entitats de referència. En línia amb l'estratègia Europea BIK (Better Internet for Kids), forma part de la xarxa paneuropea INSAFE de Centres de Seguretat en Internet i està cofinançat per la Comissió Europea.
- [Tu decideixes en internet](#) és un portal de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades. Dirigit a Joves, famílies i centres escolars, l'objectiu dels quals és oferir informació, consells, materials i recursos per a l'ús segur i responsable de les dades personals en la Xarxa.
- [L'Oficina de Seguretat de l'Internauta](#) ofereix informació actualitzada i d'interès sobre el tema, a més de tallers específics i orientacions sobre seguretat i protecció en internet.
- [L'Institut Nacional de Tecnologies Educatives i de Formació de l'INTEF](#) és la unitat del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport responsable de la integració de les TIC en les etapes educatives no universitàries. Encara que la informació que ofereix és menys pràctica també és interessant tindre-la en compte.
- [Pantalles sanes](#) és un blog amb informació d'actualitat sobre la temàtica de la ciutadania digital del Govern d'Aragó.
- [Pantalles Amigues](#) és una iniciativa que té com a missió la promoció de l'ús segur i saludable de les noves tecnologies i el foment de la ciutadania digital responsable en la infància i l'adolescència. Compta amb molts blogs i webs específiques de diversos temes i amb molt de material audiovisual i interactiu. Encara que tota la web és molt interessant, destaquem el blog **riscos en internet** i ciberbullying per a mantenir-los informats de les últimes novetats i *cibertendències*.
- [Ús segur i responsable de les TIC](#). Pàgina web del Govern de Canàries, amb nombrosos recursos TIC per a professorat i famílies, Ciutadania i Seguretat digital. Molt recomanable
- [Convives](#) és una associació de persones implicades en educació que, des de perspectives diverses, comparteixen la seua visió sobre la convivència escolar.
- [INCIBE](#), L'Institut Nacional de Ciberseguretat d'Espanya (INCIBE), és una societat dependent del Ministeri d'Economia i Empresa a través de la Secretaria d'Estat per a l'Avanç Digital i consolidada com a entitat de referència per al desenvolupament de la ciberseguretat i de la confiança digital de ciutadans, xarxa acadèmica i d'investigació, professionals, empreses i especialment per a sectors estratègics.
- [Pares 2.0](#) és l'única organització a Espanya que ofereix un tractament integral enfront dels riscos derivats de les noves tecnologies (TIC): prevenció, sensibilització, formació, mediació i assistència psicològica i jurídica.

El recurs **Pla d'ús responsable i segur d'internet en el centre** ha sigut creat per:

Equip del Pla Digital Educatiu

Subdirecció General de Formació del Professorat

Secretaria Autonòmica d'Educació i Formació Professional

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Aquesta obra està sota una [Llicència Creative Commons Atribució-CompartirIgual 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Material de suport per als centres educatius de la Comunitat Valenciana,
març 2023